

Zaak C-393/22**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

15 juni 2022

Verwijzende rechter:

Nejvyšší soud České republiky (Tsjechië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

5 mei 2022

Verzoekende partij:

EXTÉRIA, s. r. o.

Verwerende partij:

Spravíme, s. r. o.

[OMISSIS]

BESLISSING

De Nejvyšší soud (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Tsjechië) [OMISSIS] heeft in de door de soud v Ostravě (rechter in eerste aanleg Ostrava, Tsjechië) [OMISSIS] behandelde zaak van de verzoekende partij **EXTÉRIA, s. r. o.**, [OMISSIS] gevestigd te [Tsjechië] [OMISSIS] tegen de verwerende partij **Spravíme, s. r. o.**, [OMISSIS] gevestigd te Slowakije, [OMISSIS] over het verzoek om een Europees betalingsbevel, na kennis te hebben genomen van het beroep in cassatie van de verwerende partij tegen de beslissing van de Krajský soud v Ostravě (rechter in tweede aanleg Ostrava, Tsjechië) van 16 februari 2021, zaaknummer 8 Co 40/2021–52, het volgende beslist:

- I. Krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie **stelt** de Nejvyšší soud het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag:

Moet artikel 7, punt 1, onder b), van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van

beslissingen in burgerlijke en handelszaken aldus worden uitgelegd dat onder het begrip overeenkomst voor de verstrekking van diensten ook de precontractuele overeenkomst (pactum de contrahendo) valt waarbij partijen zich ertoe hebben verbonden een toekomstige overeenkomst voor de verstrekking van diensten in de zin van deze bepaling te sluiten?

[OMISSIS]

Motivering:

I. Feiten in het hoofdgeding en procedure

- 1 Verzoekster is een in Ostrava, Tsjechië, gevestigde vennootschap die advies verleent op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk. Verweerster is een vennootschap die is gevestigd te Ivanovice, Slowakije.
- 2 Op 28 juni 2018 hebben de verzoekende en de verwerende partij te Ostrava, Tsjechië, een precontractuele overeenkomst (pactum de contrahendo) gesloten [„Smlouva o uzavření budoucí Masterfranchisové smlouvy” (precontractuele overeenkomst betreffende de sluiting van een master-franchiseovereenkomst)]. In de betrokken overeenkomst hebben de partijen zich er in de eerste plaats toe verbonden in de toekomst een rechtshandeling te stellen, namelijk het sluiten van een latere overeenkomst, en hebben zij bepaalde elementen van die latere overeenkomst vastgelegd. Het voorwerp van de overeenkomst bestond erin dat de verzoekende partij de verwerende partij het recht zou verlenen om franchisevestigingen te leiden en te beheren op het grondgebied van Slowakije.
- 3 Behalve in de verplichting om een toekomstige overeenkomst te sluiten voorzag de precontractuele overeenkomst in artikel III, onder A), punt 3, ook in de verplichting tot betaling door verweerster van een voorschot voor een totaalbedrag van 20 400 EUR, vermeerderd met de belasting over de toegevoegde waarde (btw). Zoals in de betrokken bepaling is aangenomen, diende het voorschot tot zekerheid van de verplichting van de schuldenaar (verwerende partij) om op een overeengekomen datum in de toekomst met de begunstigde (verzoekende partij) een master-franchiseovereenkomst te sluiten en om alle informatie die de schuldenaar van de begunstigde ontving in verband met diens franchisemodel vertrouwelijk te behandelen. De verwerende partij moest het voorschot tien dagen na de datum van ondertekening van de precontractuele overeenkomst betalen op een rekening van de verzoekende partij die wordt beheerd door de Raiffeissenbank, a. s., gevestigd in Tsjechië. In artikel III, onder B), punt 3, zijn partijen overeengekomen dat de schuldenaar, indien hij met de begunstigde geen master-franchiseovereenkomst zou sluiten (ook niet binnen de door de begunstigde toegekende bijkomende termijn), aan de begunstigde een contractuele boete van 100 % van het overeengekomen voorschot moet betalen. Artikel IV, punt 2, van de overeenkomst regelt de mogelijkheid voor de begunstigde (verzoekende partij) om af te zien van de overeenkomst in geval de schuldenaar (verwerende partij) het overeengekomen voorschot niet binnen de

overeengekomen termijn betaalt. Datzelfde beding voorziet ook in het recht van de begunstigde om af te zien van de overeenkomst in geval van schending van andere contractuele voorwaarden. Naast andere kwesties is ook in een regeling voorzien dat de rechtsbetrekkingen die uit de overeenkomst voortvloeien of die er mee verband houden overeenkomstig artikel V, punt 3, van de overeenkomst, voor zover daarin niet anders is overeengekomen, beheerst worden door het Tsjechisch recht. Partijen hebben geen forumkeuzeovereenkomst gesloten in de zin van artikel 25 van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „Brussel I bis-verordening”).

- 4 De verzoekende partij stelt dat de verwerende partij haar verplichting tot betaling van het voorschot niet is nagekomen. Om die reden heeft de verzoekende partij haar herroepingsrecht uitgeoefend en bij de Tsjechische rechter een procedure op grond van het Europees betalingsbevel ingeleid, waarbij zij van de verwerende partij de betaling vorderde van een contractuele boete van 24 684 EUR, vermeerderd met rente.
- 5 In het kader van haar eerste proceshandeling heeft de verwerende partij bij schrijven van 7 augustus 2020 opgeworpen dat de Tsjechische rechter in casu niet bevoegd was.
- 6 Bij beschikking van 17 december 2020 heeft de Okresní soud v Ostravě), als rechter in eerste aanleg, de exceptie van territoriale onbevoegdheid verworpen en zich in casu bevoegd verklaard. De rechter heeft zijn bevoegdheid gebaseerd op artikel 7, punt 1, onder a), van de Brussel I bis-verordening, volgens welke een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat in zaken ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst in een andere lidstaat kan worden opgeroepen voor het gerecht van de plaats waar de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd. De rechter in eerste aanleg heeft geoordeeld dat de verzoekende partij naar aanleiding van de uiteengezette omstandigheden een vergoeding vordert die in de zin van die bepaling van de Brussel I bis-verordening moesten worden verricht ten behoeve van een verzoekende partij die in Tsjechië binnen het rechtsgebied van die rechter in eerste aanleg was gevestigd. Tegelijkertijd heeft de rechter erop gewezen dat partijen niet hadden betoogd en dat de rechter niet had vastgesteld dat partijen een bevoegd gerecht hebben aangewezen in de zin van artikel 25 van de Brussel I bis-verordening of dat zij dit op een andere manier zijn overeengekomen.
- 7 De Krajský soud v Ostravě heeft als rechter in tweede aanleg in zijn beslissing van 16 februari 2021 [OMISSIS] de beslissing van de rechter in eerste aanleg bevestigd. Deze rechter heeft vastgesteld dat de rechter in eerste aanleg in casu de Brussel I bis-verordening correct had toegepast en daaruit terecht heeft afgeleid dat de Tsjechische rechters internationaal bevoegd zijn en dat de Okresní soud v Ostravě territoriaal bevoegd was, aangezien de vordering betrekking had op een vergoeding wegens schending van de precontractuele overeenkomst betreffende

sluiting van een master-franchiseovereenkomst. Uit het verzoekschrift blijkt namelijk dat de verwerende partij overeenkomstig artikel III, onder A), punt 3, van de betrokken overeenkomst aan de verzoekende partij het overeengekomen bedrag moest betalen, hetgeen zij niet heeft gedaan, zodat de verzoekende partij heeft afgezien van de overeenkomst. Overeenkomstig artikel III, onder B), punt 3, van de overeenkomst is er voor de verzoekende partij een vordering tot betaling van een contractuele boete van 24 684 EUR ontstaan. Aangezien het voorwerp van het geding betrekking heeft op een vordering tot betaling van een contractuele boete wegens niet-nakoming door de verwerende partij van de voorwaarden van de precontractuele overeenkomst betreffende de sluiting van de master-franchiseovereenkomst, is het duidelijk dat het voorwerp van de prestatie niet de productie of de levering van de goederen is, zodat het criterium van de plaats van de prestatie (dat wil zeggen de plaats van productie en levering van goederen) niet kan worden toegepast; het gaat dus niet om een vordering tot betaling van een contractuele boete die verband houdt met de productie of levering van goederen. Bijgevolg is artikel 7, punt 1, onder b), van de Brussel I bis-verordening, anders dan de verwerende partij in haar hoger beroep opwerpt, niet van toepassing. Volgens de rechter in tweede aanleg is de exceptie van de verwerende partij dat de uitvoering van de definitieve overeenkomst op het Slowaakse grondgebied zou plaatsvinden, wat volgens de verwerende partij zou voortvloeien uit het in de overeenkomst bedongen grondgebied op grond waarvan de verwerende partij het Slowaakse grondgebied zou gebruiken voor de uitvoering van de definitieve overeenkomst, evenmin gegrond. Volgens de rechter in tweede aanleg is het van doorslaggevend belang dat de precontractuele overeenkomst betreffende de sluiting van de master-franchiseovereenkomst zelf is geschonden en dat het voorschot betreffende de eenmalige initiële vergoeding moest worden betaald binnen een termijn van tien dagen vanaf de ondertekening van de overeenkomst op de door Raiffeissenbank beheerde rekening van de verzoekende partij. Zoals de verzoekende partij volgens de rechter in tweede aanleg terecht stelt, is overeenkomstig het Tsjechische recht, meer in het bijzonder § 1955 van zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (wet nr. 89/2012, burgerlijke wetboek), indien de overeenkomst wordt beheerst door het Tsjechische recht, de plaats van nakoming van de geldelijke verplichting in kwestie de plaats waar de schuldeiser is gevestigd. Volgens de rechter in tweede aanleg is de plaats van de prestatie dus de zetel van de schuldeiser, dat wil zeggen de zetel van de verzoekende partij, te Ostrava, Tsjechië. Aangezien verzoekster de Okresní soud v Ostravě heeft gekozen, is het gerecht te Ostrava overeenkomstig artikel 7, punt 1, onder a), van de Brussel I bis-verordening territoriaal bevoegd.

- 8 De verwerende partij heeft tegen deze beslissing beroep in cassatie ingesteld bij de Nejvyšší soud (hierna ook: „NS”). Uit haar betoog volgt dat de aard van de vordering tot betaling van de contractuele boete in het vorige stadium van de procedure onjuist is beoordeeld in het licht van artikel 7, punt 1, van de Brussel I bis-verordening, hetgeen tot een onjuiste conclusie zou hebben geleid met betrekking tot de bevoegdheid van de rechter om uitspraak te doen over het ontstaan van de vordering tot betaling van die boete. Volgens verweerster had de rechter in tweede aanleg het geding aldus moeten beslechten dat de contractuele

boete als contractuele vordering moest worden beheerst door de hoofdovereenkomst, in casu de precontractuele overeenkomst. De verbintenis waarvan de nakoming door de contractuele boete moest worden gewaarborgd, zou een niet-geldelijke prestatie zijn en de plaats van uitvoering ervan moet worden bepaald overeenkomstig het nationale recht, hetgeen volgens verweerder in casu tot de bevoegdheid van de Slowaakse rechter leidt.

- 9 In antwoord op het beroep in cassatie heeft de verzoekende partij betoogd dat zij het eens was met de conclusies van de nationale gerechten en heeft zij eveneens benadrukt, naast andere omstandigheden, dat de aanvankelijke schending van de overeenkomst de niet-betaling van het overeengekomen voorschot was. Als gevolg van de niet-nakoming van deze verplichting zou een aanspraak op herroeping van de overeenkomst en tegelijkertijd een vordering tot betaling van een boete ontstaan. Volgens de verzoekende partij was de oorspronkelijk door zekerheid gedekte verbintenis derhalve de niet-betaling van het voorschot.

II. Toepasselijke bepalingen van Unierecht

- 10 Voor de beoordeling van de voorgelegde prejudiciële vraag zijn in de eerste plaats de volgende bepalingen van de Brussel I bis-verordening van belang: artikel 7, punt 1, onder a), artikel 7, punt 1, onder b), en artikel 7, punt 1, onder c).

III. Toepasselijke bepalingen van nationaal recht

- 11 Bij het onderzoek van de voorgelegde prejudiciële vraag kunnen § 1954 en § 1955 van zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (wet nr. 89/2012, burgerlijk wetboek) van bijzonder belang zijn.

§ 1954

Een correcte uitvoering van een verbintenis vereist dat de prestatie op de omschreven plaats wordt geleverd. Indien de plaats van de prestatie niet kan worden bepaald op basis van de overeenkomst, de aard van de verbintenis of het doel van de prestatie, wordt de prestatie geleverd op de bij wet bepaalde plaats.

§ 1955

(1) Een niet-geldelijke prestatie wordt door de schuldenaar geleverd in zijn woonplaats of op de plaats van zijn zetel. Een geldelijke prestatie wordt door de schuldenaar geleverd in de woonplaats of op de plaats van de zetel van de schuldeiser.

(2) Indien de verbintenis is ontstaan naar aanleiding van de exploitatie van een onderneming, wordt de prestatie geleverd op de plaats waar deze onderneming zich bevindt. De eerste volzin is van overeenkomstige toepassing indien de verbintenis is ontstaan in het kader van de exploitatie van een vestiging.

IV. Redenen voor het indienen van de prejudiciële vraag en standpunt van de Nejvyšší soud

- 12 In de onderhavige zaak moet worden geantwoord op de vraag of de Tsjechische gerechten internationaal bevoegd zijn. Daarom moet de Brussel I bis-verordening worden toegepast, aangezien het gaat om een geschil met een internationaal element in burgerlijke en handelszaken en de gerechtelijke procedure na 10 januari 2015 is ingeleid.
- 13 Bijgevolg moet worden beoordeeld of als grondslag voor de bevoegdheid van de Tsjechische gerechten een bijzondere bevoegdheid op grond van artikel 7, punt 1, van de Brussel I bis-verordening kan worden aanvaard, aangezien de vordering is gericht tegen een verwerende partij die haar zetel heeft in een andere lidstaat dan de lidstaat waar deze procedure plaatsvindt.
- 14 Artikel 7, punt 1, onder a), van de Brussel I bis-verordening stelt dat in zaken ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst, een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, in een andere lidstaat kan worden opgeroepen voor het gerecht van de plaats waar de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd. Volgens artikel 7, punt 1, onder b), van de Brussel I bis-verordening is voor de koop en verkoop van roerende lichamelijke zaken de plaats van uitvoering van de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, de plaats in een lidstaat waar de zaken volgens de overeenkomst geleverd werden of geleverd hadden moeten worden, terwijl dit voor de verstrekking van diensten de plaats in een lidstaat is waar de diensten volgens de overeenkomst verstrekt werden of verstrekt hadden moeten worden. Uit artikel 7, punt 1, onder c), van de Brussel I bis-verordening volgt dat punt a) van toepassing is indien punt b) niet van toepassing is. De toepassing van punt a) is dus subsidiair en kan in casu slechts aan de orde zijn in geval van uitsluiting van punt b).
- 15 De NS kent de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) met betrekking tot de autonome uitlegging van het begrip verbintenissen uit overeenkomst, een begrip dat gemeenschappelijk is aan artikel 7, punt 1, onder a) en b), van de Brussel I bis-verordening, volgens hetwelk het wezenlijke kenmerk van een overeenkomst is gelegen in het bestaan van een verbintenis die een partij vrijwillig heeft aangegaan jegens een andere (zie arrest van het Hof van 17 juni 1992, Handte, C-26/91, EU:C:1992:268, punt 15). De NS is er zich ook van bewust dat alle verbintenissen die hun grondslag vinden in een overeenkomst waarvan niet-nakoming wordt aangevoerd ter staving van de vordering van verzoeker, worden geacht onder dit begrip te vallen (zie arrest van 15 juni 2017, Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472, punt 30). De precontractuele overeenkomst zelf is een bindend rechtsinstrument dat vrijwillig is gesloten, zoals in casu, en de daarin opgenomen voorwaarden zijn het resultaat van een akkoord tussen de partijen. Volgens de verzoekende partij vindt het geschil over de contractuele boete juist zijn oorsprong in voornoemde precontractuele overeenkomst, aangezien het zou zijn ontstaan als gevolg van de niet-betaling van het voorschot door de schuldenaar in strijd met zijn contractuele verplichtingen.

Bijgevolg is de NS van oordeel dat de in casu aan de orde zijnde vordering tot het betalen van een contractuele geldboete een vordering „inzake verbintenissen uit overeenkomst” is in de zin van artikel 7, punt 1, van de Brussel I bis-verordening.

- 16 In deze omstandigheden moet worden beoordeeld of in casu het bepaalde onder b) of onder a) van de betrokken verordening van toepassing is. Aangezien de wezenlijke kenmerken van een koopovereenkomst zowel de eigendomsoverdracht als de ruil van goederen tegen geld zijn, is er in casu geen sprake van een vordering tot betaling van een contractuele boete die verband houdt met de vervaardiging en levering van goederen in de zin van artikel 7, punt 1, onder b), eerste streepje, van de Brussel I bis-verordening. De uitsluiting van de toepassing van het bepaalde onder b) en de eventuele toepassing van het bepaalde onder a) vereisen echter ook een beoordeling van de vraag of het in het onderhavige geval niet gaat om een vordering betreffende de „verstrekking van diensten” in de zin van het tweede streepje van de aangehaalde bepaling. De beoordeling van deze vraag is van cruciaal belang omdat, indien de zaak als een „verstrekking van diensten” wordt beschouwd, de gerechten van de plaats waar de diensten volgens de overeenkomst verstrekt werden of verstrekt hadden moeten worden, bevoegd zouden zijn om uitspraak te doen over alle daarmee verband houdende vorderingen. Indien evenwel overeenkomstig artikel 7, punt 1, onder a), van de Brussel I bis-verordening een aanvullende categorie zou moeten worden toegepast en aan de voorwaarden voor toepassing van deze bepaling is voldaan, zouden de internationale bevoegdheid en de territoriale bevoegdheid in beginsel voor elke verplichting afzonderlijk worden beoordeeld (zie arrest van het Hof van 6 oktober 1976, *Industrie tessili italiana Como*, 12/76, EU:C:1976:133).
- 17 In de onderhavige zaak hebben partijen een precontractuele overeenkomst gesloten die zij „Smlouva o uzavření budoucí Masterfranchisové smlouvy” (precontractuele overeenkomst betreffende de sluiting van een masterfranchiseovereenkomst) hebben genoemd. De NS dient derhalve te beslissen over de vraag hoe, met het oog op de vaststelling van de gronden voor internationale bevoegdheid krachtens artikel 7, punt 1, van de Brussel I bis-verordening een precontractuele overeenkomst moet worden gekwalificeerd waarbij de partijen zich ertoe hebben verbonden in de toekomst een overeenkomst te sluiten. Er kunnen immers twee verschillende oplossingen in overweging worden genomen en volgens de NS heeft het Hof van Justitie in dit verband nog geen duidelijke aanwijzingen gegeven. In het bijzonder moet worden nagegaan of de precontractuele overeenkomst als zodanig een overeenkomst voor de verstrekking van diensten is, waarbij, indien het antwoord ontkennend luidt, de internationale bevoegdheid van de gerechten alleen zou kunnen worden vastgesteld op basis van artikel 7, punt 1, onder a), van de Brussel I bis-verordening. Een andere, tegengestelde oplossing lijkt erin te bestaan de internationale bevoegdheid voor vorderingen uit precontractuele overeenkomsten te laten afhangen van de aard van de overeenkomst die door partijen in de toekomst zou worden gesloten. De essentie van de precontractuele overeenkomst is immers het sluiten van de definitieve overeenkomst. Indien de beoogde overeenkomst een overeenkomst voor de koop en verkoop van roerende lichamelijke zaken of een overeenkomst

voor de verstrekking van diensten is, zou dat betekenen dat de internationale bevoegdheid van de gerechten in de zin van artikel 7, punt 1, onder b), van de Brussel I bis-verordening moet worden bepaald aan de hand van de plaats waar volgens deze definitieve overeenkomst de zaken moeten worden geleverd of de diensten moeten worden verstrekt.

- 18 In het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie is de NS geneigd te concluderen dat er door het enkele sluiten van een precontractuele overeenkomst geen sprake is van de verstrekking van diensten in de autonome zin van het Unierecht. Volgens de NS voldoet de precontractuele overeenkomst namelijk niet aan het uit artikel 7, punt 1, onder b), van de Brussel I bis-verordening voortvloeiende vereiste van een handeling onder bezwarende titel ten gunste van een wederpartij (zie arresten van het Hof van Justitie van 23 april 2009, Falco Privatstiftung en Rabitsch, C-533/07, EU:C:2009:257; 14 juli 2016, Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559; 19 december 2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, en 25 maart 2021, Obala i lučice, C-307/19, EU:C:2021:236).
- 19 De precontractuele overeenkomst bevat een aantal algemene elementen die overeenkomstig de bedingen tussen partijen vervolgens zullen worden opgenomen in de definitieve overeenkomst, met inbegrip van het algemeen omschreven voorwerp van deze latere overeenkomst. Het doel van deze precontractuele overeenkomst is echter het sluiten van een latere overeenkomst na een schriftelijk verzoek, waarbij het niet-sluiten van de voorgenomen overeenkomst in het onderhavige geval een contractuele boete ten bedrage van het verschuldigde voorschot meebrengt. Volgens de NS kan dit niet worden gekwalificeerd als een handeling ten gunste van de andere partij, aangezien de sluiting van de definitieve overeenkomst slechts een rechtshandeling is en geen feitelijke handeling die wordt verricht als dienst ten behoeve van de wederpartij bij de overeenkomst. Juist in deze omstandigheid ziet de NS een verschil met bijvoorbeeld een agentuurovereenkomst (zie arrest van het Hof van Justitie van 11 maart 2010, Wood Floor Solutions Andreas Domberger, C-19/09, EU:C:2010:137), die weliswaar ook bestaat in het sluiten van overeenkomsten, maar tegelijkertijd nog andere feitelijke handelingen met zich brengt, zoals het contacteren van andere partijen of het presenteren van producten of diensten.
- 20 Op basis van de beschikbare rechtspraak gaat de NS er eveneens vanuit dat er in het geval van een precontractuele overeenkomst evenmin is voldaan aan het vereiste van tegenprestatie. Noch de schuldenaar noch de begunstigde hebben krachtens de precontractuele overeenkomst een recht op vergoeding, zelfs niet in de ruimste zin van dit begrip. Partijen zijn het weliswaar eens geworden over het toekomstige bedrag van de initiële vergoeding en over de periodieke maandelijkse kosten, maar de verplichting om deze bedragen te betalen ontstaat pas indien de partijen de definitieve overeenkomst hebben gesloten. Bij geen van de partijen is een vordering tot vergoeding ontstaan op basis van een overeenkomst die zij daadwerkelijk hadden gesloten en die aan de bron ligt van het geschil, en de partijen hebben zich er enkel toe verbonden dat die vergoeding, wanneer ze de overeenkomst voor de verstrekking van diensten eenmaal sluiten, een concrete

hoogte zal hebben. De precontractuele overeenkomst heeft het in artikel III, onder A), punt 3, getiteld „Úhrada zálohy” (betaling van een voorschot) weliswaar over „voorschot en de betaling ervan”, maar het gaat om een voorschot op de toekomstige initiële vergoeding, dat tegelijkertijd samenvalt met het bedrag van de contractuele boete. De NS is van oordeel dat geen van de partijen een rechtstreeks een economisch voordeel uit die betaling trekt, aangezien de betaling er in de eerste plaats toe dient de toekomstige nakoming van hun verplichtingen te waarborgen en geen vergoeding of economisch voordeel in de zin van een tegenprestatie vormt. Volgens de contractuele voorwaarden die in de onderhavige zaak aan de orde zijn, blijkt dus dat het betrokken voorschot geen economische waarde heeft die kan worden beschouwd als een vergoeding in de beschreven zin en dat de verplichting om een voorschot te betalen bovenal een middel is om de toekomstige nakoming van de contractuele verplichtingen te waarborgen (zie arrest van het Hof van Justitie van 14 juli 2016, Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559).

- 21 Gelet op het voorgaande is de NS van oordeel dat artikel 7, punt 1, onder b), van de Brussel I bis-verordening niet kan worden toegepast op de precontractuele overeenkomst. Derhalve moet de in artikel 7, punt 1, onder a), van de Brussel I bis-verordening bedoelde aanvullende categorie worden toegepast. De toepassing van deze regeling heeft echter een belangrijke invloed op de beoordeling van de plaats van de prestatie, aangezien in het kader van punt a) het beginsel van de kenmerkende prestatie niet meer van toepassing is en elke verbintenis derhalve in beginsel haar eigen plaats van prestatie heeft. Onder verwijzing naar het arrest van het Hof van Justitie van 23 april 2009, Falco Privatstiftung en Rabitsch (C-533/07, EU:C:2009:257, punten 54-55), moet worden vastgesteld dat de gemeenschapswetgever al in het Executieverdrag alleen voor de overeenkomsten voor de koop en verkoop van goederen en voor de verstrekking van diensten niet meer heeft willen aanknopen bij de concrete, strikt omschreven litigieuze verbintenis (hetgeen overigens ook blijkt uit de taalkundige uitlegging van de bepaling) maar bij de verbintenis die kenmerkend is voor een dergelijke overeenkomst. Tegelijkertijd heeft de wetgever ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst besloten om de plaats van uitvoering als aanknopingscriterium voor het bevoegde gerecht autonoom te omschrijven. Zoals met betrekking tot artikel 5, lid 1, van het Executieverdrag is vastgesteld in het arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 1976, De Bloos (14/76, EU:C:1976:134), komt de „verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt” overeen met het contractuele recht waarvan de verzoeker de nakoming vordert en dat de grondslag van de vordering vormt. Wanneer de verzoeker bijvoorbeeld een vergoeding van de schade vordert, is de contractuele verbintenis waarvan de schending de schade heeft veroorzaakt doorslaggevend. Ook wanneer verweerder stelt dat verzoeker zijn verplichtingen niet is nagekomen, maar de vordering betrekking heeft op de betaling zal de „verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt” de verbintenis tot betaling zijn en niet de verbintenis waarvan verweerder de nakoming betwist. De plaats van uitvoering van de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, is dus niet langer een autonoom begrip van die verbintenis (zie arresten van het Hof van Justitie van 6 oktober 1976, Industrie tessili italiana Como, 12/76, EU:C:1976:133, en

28 september 1999, GIE Groupe Concorde e.a., C-440/97, EU:C:1999:456 en andere).

- 22 Volgens de NS zou een andere uitlegging kunnen worden aanvaard en aldus kunnen worden geconcludeerd dat de precontractuele overeenkomst een overeenkomst voor het verstrekken van diensten is maar uitsluitend in het geval dat een dergelijk verzoek voortvloeit uit de aard van de overeenkomst waarvan de sluiting wordt overwogen. De master-franchiseovereenkomst zelf zou voldoen aan de voormelde vereisten van het verstrekken van diensten, zowel wat het handelen als wat de betaling betreft, waarbij de plaats van de verstrekking van diensten juist afhangt van de definitieve overeenkomst. Een dergelijke mogelijkheid blijkt echter niet uit de tot op heden bestaande rechtspraak van het Hof van Justitie.
- 23 Het Hof van Justitie heeft zich nog niet uitdrukkelijk uitgesproken over de vraag of een pactum de contrahendo een overeenkomst voor de verstrekking van diensten impliceert, en evenmin over de vraag of het noodzakelijk is om het als zodanig te kwalificeren op basis van het beoogde resultaat van de gehele rechtsbetrekking. De precontractuele overeenkomst is daarbij op zich een bindend instrument en de sluiting en ontbinding ervan alsook de verbintenissen die eruit voortvloeien staan grotendeels los van de voorgenomen definitieve overeenkomst. Hoewel een dergelijke overeenkomst tussen partijen over het algemeen bepaalde elementen van de definitieve overeenkomst bevat, bevat het niettemin een eigen verbintenis en/of een onafhankelijk sanctiemechanisme alsook autonome voorwaarden voor de ontbinding van de overeenkomst. De autonome voorwaarden voor de ontbinding van een precontractuele overeenkomst (als gevolg van haar uitvoering, in onderlinge overeenstemming tussen partijen of als gevolg van herroeping in geval van niet-nakoming van de uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen) hebben tot gevolg dat het sluiten van een definitieve overeenkomst zelfs niet het noodzakelijke gevolg is van het sluiten van een precontractuele overeenkomst. Een dergelijke uitlegging van artikel 7, punt 1, van de Brussel I bis-verordening, op grond waarvan ook rekening zou kunnen worden gehouden met de aard van de voorgenomen definitieve overeenkomst teneinde de precontractuele overeenkomst als een overeenkomst voor de verstrekking van diensten te kwalificeren, ligt dus niet voor de hand.
- 24 Volgens de NS bestaat er, bij gebreke van relevante rechtspraak van het Hof van Justitie op dit punt, gegronde twijfel over de juiste uitlegging van het Unierecht. Aangezien vóór de toepassing van artikel 7, punt 1, onder a), van de Brussel I bis-verordening de toepassing van artikel 7, punt 1, onder b) van die verordening moet worden uitgesloten, acht de NS het noodzakelijk de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof van Justitie te verzoeken de voorgelegde prejudiciële vraag te beantwoorden.
- 25 Uit het voorgaande blijkt ook duidelijk dat de toepassing van verschillende bepalingen een fundamentele invloed heeft op onderhavige zaak, aangezien zij tot een andere conclusie kan leiden wat de bevoegdheid van de Tsjechische rechter

betreft. Tegelijkertijd vormt de veronderstelling dat de rechter een bijzondere bevoegdheid heeft, een zekere uitzondering op de algemene regel, wat een eventuele restrictievere uitlegging door het Hof van Justitie ten dele rechtvaardigt, teneinde de voorspelbaarheid, de rechtszekerheid en een nauwe band tussen de rechter en het geschil te waarborgen. De eenvormige toepassing van het Unierecht neemt aan belang toe gezien het veelvuldige gebruik van precontractuele overeenkomsten (pactum de contrahendo) in de internationale handel, en zonder uitlegging door het Hof van Justitie is het niet mogelijk een eenvormige uitlegging van de betrokken bepaling in alle lidstaten ten volle te waarborgen.

- 26 Gelet op de hierboven uiteengezette omstandigheden is in casu niet voldaan aan de zogenoemde CILFIT-criteria (zie arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 1982, CILFIT, 283/81, EU:C:1982:335). Bijgevolg acht de NS het als rechterlijke instantie waarvan de beslissingen niet vatbaar zijn voor hoger beroep in de zin van artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, gelet op het specifieke karakter van de precontractuele overeenkomst als bindende juridische rechtsfiguur die voorafgaat aan een andere overeenkomst en het verschil tussen die overeenkomst en de overeenkomsten waarover het Hof van Justitie heeft beslist, alsmede op het belang van dit instrument in het internationale handelsverkeer tussen de lidstaten, noodzakelijk een dergelijke vraag voor te leggen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

[OMISSIS]